

Аналітична записка
з питань порівняльного законодавства
щодо автотранспортного обслуговування
діяльності парламентів у європейських державах*

Анотація. В Аналітичній записці аналізується правове регулювання автотранспортного обслуговування діяльності парламентів у європейських державах. Досліджуються такі питання: моделі автотранспортного обслуговування діяльності парламентів європейських держав; організаційно-правова форма такої діяльності та правовий режим її матеріального забезпечення; порядок надання автотранспортного обслуговування діяльності парламентів; хто може претендувати на отримання автотранспортного обслуговування; обмеження використання автотранспорту; кількість автотранспорту в автопарках парламентів європейських держав; технічне обслуговування такого автотранспорту; можливість надання автопарками парламентів платних послуг фізичним та юридичним особам.

Ключові слова: *автотранспортне обслуговування, автопарк парламенту, автобаза, службовий автомобіль.*

I. Вступна частина.

Автотранспортне обслуговування діяльності Верховної Ради України, її Апарату, народних депутатів України, комітетів, депутатських фракцій та груп здійснюється Автобазою Управління справами Апарату Верховної Ради України (далі – Автобаза). Автобаза створена Управлінням справами відповідно до чинного законодавства на базі державного майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України. Автобаза є неприбутковою бюджетною установою, яка утримується за рахунок коштів загального та спеціального фондів державного бюджету, та є юридичною особою, підпорядкованою у своїй діяльності Управлінню справами.

Основною метою створення Автобази є автотранспортне обслуговування діяльності Верховної Ради України, комітетів, депутатських фракцій та груп, Апарату, а також парламентських делегацій, що прибувають із-за кордону на запрошення Верховної Ради України з офіційними і робочими візитами, інших протокольних заходів.

Із метою вдосконалення правового регулювання автотранспортного обслуговування діяльності Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України, депутатських фракцій та груп необхідно врахувати досвід правового регулювання автотранспортного обслуговування діяльності парламентів, їх органів та членів парламентів у європейських державах.

При проведенні цього дослідження широко використовувалися відповіді дослідницьких служб парламентів на відповідні запити в ECPRD¹.

¹ ECPRD Request 4136. Parliamentary road transport services and financing. Latvia. 22.07.2019. URL: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/456648>; ECPRD Request 3260. Transport services in parliament. Lithuania. 01.12.2016. URL: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/261023>; ECPRD Request 1449. Transport services in Parliaments – update. Bulgaria. URL:

II. Основна частина.

1. Чи здійснюється автотранспортне обслуговування діяльності парламентів європейських держав секретаріатами парламентів або іншою установою (організацією), яка фінансується за рахунок коштів державного бюджету?

Автотранспортне обслуговування діяльності парламентів європейських держав здійснюється зазвичай відповідними секретаріатами парламентів або, рідше, іншою установою (організацією), яка фінансується за рахунок коштів державного бюджету. Таке автотранспортне обслуговування здійснюється шляхом надання в користування службових автомобілів, які складають автопарк відповідного парламенту.

Винятком можуть слугувати лише кілька парламентів (палат парламентів) європейських держав. Зокрема, у *Німецькому Бундесраті* не надаються жодні послуги із забезпечення автомобільним транспортом його членів. Члени Бундесрату є членами урядів 16 федеральних земель і, як правило, користуються парком пасажирських транспортних засобів, наданим відповідною федеральною землею. Також у *Генеральній раді Андорри* відсутній власний автопарк.

При цьому можна виділити дві основні моделі забезпечення автотранспортного обслуговування діяльності парламенту. Відповідно до першої з них службові автомобілі надаються в користування лише керівництву парламенту, або також керівникам органів і секретаріату парламенту (*Рис. 1*). Прикладами таких країн є:

- *Австрія* – Адміністрація парламенту Австрії має невеликий автопарк та може замовляти транспортні послуги;
- *Бельгія* – Генеральному секретаріату Палати представників та Бюро Сенату Бельгії належить невеликий автопарк;
- *Естонія* – у парламенті відсутній власний автопарк, натомість для забезпечення автотранспортного обслуговування Канцелярія орендує автомобілі на умовах оперативного лізингу, строк якого зазвичай становить 4 роки;
- *Італія* – Палата депутатів Італії має власний автопарк, частина автомобілів якого використовується на умовах довгострокової оренди;
- *Португалія* – право на забезпечення службовим транспортом Голови Асамблеї Португальської Республіки передбачено Статутом оплати праці політичних посад²;
- *Угорщина* – відповідно до Закону Угорщини про Національну асамблею³ посадові особи парламенту (Голова Національної асамблеї, його заступники, а також голови депутатських фракцій) користуються правом на службовий автомобіль (статті 1, 109 Закону). Інші члени парламенту мають

<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/100113>; ECPRD Request 729. Transport Services in Parliamentary Administration. Poland. URL: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/729>

² ESTATUTO REMUNERATÓRIO DOS TITULARES DE CARGOS POLÍTICOS. Lei n.º 4/85, de 09 de Abril. URL: http://web.archive.org/web/20210420222305/https://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2141&tabela=leis&so_miolo=

³ Act XXXVI of 2012 on the National Assembly. URL: <https://www.parlament.hu/documents/125505/138409/Act+XXXVI+of+2012+on+the+National+Assembly/b53726b7-12a8-4d93-acef-140feef44395>

право отримати від Офісу Національної асамблеї паливну картку, яка може бути використана на АЗС, але не підлягає передачі та обміну на готівку.

Друга модель передбачає право на використання службового автомобіля усіма членами парламенту, незалежно від того, чи обрані вони на керівні посади органів парламенту, чи ні. Наприклад:

- **Європейський Парламент** – відповідно до статті 22 Статуту членів Європейського Парламенту⁴ члени Європейського Парламенту мають право користуватися службовими транспортними засобами. Із цією метою в Європейському Парламенті є парк службових автомобілів, укомплектований орендованими автомобілями з водіями, так званими «службовими автомобілями»;

- **Палата депутатів та Сенат Чехії** мають власні автопарки. Право членів парламенту (як депутатів, так і сенаторів) Чеської Республіки на користування службовими авто закріплено у статті 6 Закону про заробітну плату та інші вимоги, пов'язані з виконанням функцій представників державної влади та окремих державних органів, а також суддів і депутатів Європейського Парламенту⁵;

- **Національна асамблея Франції** має власний автопарк і наймає водіїв для забезпечення права кожного депутата користуватися службовим автомобілем;

- **Німецький Бундестаг** – його члени мають право на використання службових транспортних засобів (частина четверта статті 12 Закону про правовий статус членів німецького Бундестагу⁶). Це право включає перевезення службовим транспортним засобом у Берліні та до аеропортів Берліну (поїздки в рамках виконання службових обов'язків);

- **Парламент Греції** має власний автопарк і залучає сторонніх постачальників автотранспортних послуг для забезпечення права кожного депутата користуватися службовим автомобілем;

- **Кнесет Ізраїлю** має власний автопарк та орендує близько 200 автомобілів. Кожен із 120 депутатів Кнесету має право на службовий автомобіль;

- **Сейм Литви** – право на користування службовим автомобілем передбачено статтею 15-2 Статуту Сейму Литовської Республіки⁷.

⁴ 2005/684/EC, Euratom: Decision of the European Parliament of 28 September 2005 adopting the Statute for Members of the European Parliament. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32005Q0684>

⁵ Zákon o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-236#p6>

⁶ Members of the Bundestag Act (Abgeordnetengesetz). URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_abgg/englisch_abgg.html

⁷ Seimas of the Republic of Lithuania Statute. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d9766070c2f511e883c7a8f929bfc500?jfwid=2r1m1ens>

Моделі автотранспортного обслуговування діяльності парламентів європейських держав

Модель 1

службові автомобілі надаються в користування лише керівництву парламенту, або також керівникам органів і секретаріату парламенту

Модель 2

право на використання службового автомобіля закріплюється за всіма членами парламенту, незалежно від того, обрані вони на керівні посади органів парламенту, чи ні

Рис. 1

2. Яка організаційно-правова форма установи (організації), що здійснює автотранспортне обслуговування діяльності парламенту, та правовий режим її матеріального забезпечення?

Проведений аналіз засвідчив, що найбільш поширеною організаційно-правовою формою автотранспортного обслуговування діяльності парламентів європейських держав є створення у структурі їх секретаріатів окремого підрозділу, у віданні якого знаходиться наявний автопарк службових автомобілів. Зокрема:

- автотранспортне обслуговування діяльності *Європейського Парламенту* здійснюється Генеральним директором інфраструктури і логістики⁸;

- автопарк *Парламенту Австрії* знаходиться в підпорядкуванні Управління справами дирекції парламенту⁹;

- автопарк *Сенату Чехії* знаходиться у підпорядкуванні Автотранспортного сектору Відділу технічного забезпечення та управління активами Канцелярії Сенату¹⁰;

- автопарк *Палати депутатів Чехії* підпорядкований Транспортному відділу Канцелярії Палати депутатів¹¹;

⁸ Directorate-General for Infrastructure and Logistics (INLO). URL: <https://the-secretary-general.europarl.europa.eu/en/directorates-general/inlo>

⁹ Geschäftseinteilung der Parlamentsdirektion. URL: https://www.parlament.gv.at/dokument/recherchieren/personen/parlamentsdirektion/Geschaefteinteilung_der_Parlamentsdirektion.PDF

¹⁰ Odbor technického zajištění a správy majetku. URL: http://web.archive.org/web/20240923154614/https://www.senat.cz/kancelar/organizace/utvary/otz.php?ke_dni=30.11.2023&O=14

¹¹ The Office of the Chamber of Deputies. URL: <https://pspen.psp.cz/office-of-the-chamber/office/#organisationalchart>

- автопарк **Національної асамблеї Франції** перебуває в підпорядкуванні Транспортного відділу Управління матеріально-технічного забезпечення парламенту¹²;
- автопарк Сейму є структурним підрозділом Апарату **Сейму Латвії** та складається з безпосередньо Автопарку та Ремонтної майстерні, основним завданням яких є транспортне обслуговування членів парламенту¹³;
- **Сейм Литви** має власний автопарк, який знаходиться в управлінні відділу транспорту Департаменту оперативного управління Канцелярії Сейму¹⁴;
- **Асамблея Португалії** має власний автопарк, який знаходиться у підпорядкуванні Відділу постачання та активів Директорату адміністративних і фінансових послуг Служби Асамблеї Португалії¹⁵. Автомобілі використовуються на підставі довгострокового договору оренди (на 4 роки) з лізинговою компанією.

Крім того, у деяких країнах автотранспортне обслуговування парламенту може здійснювати спеціалізована державна установа, яка не підпорядковується секретаріату цього парламенту. Так, автотранспортне обслуговування **Хорватського Сабору** здійснюється Управлінням справ Хорватського Сабору та Уряду Республіки Хорватія – спільною службою забезпечення діяльності парламенту та уряду Республіки Хорватія, – яке діє на підставі Положення, затвердженого Урядом Республіки Хорватія¹⁶. У структурі цього Управління діє Служба із закупівлі та обслуговування автопарку¹⁷.

Також секретаріати парламентів можуть залучати до автотранспортного обслуговування парламенту суб'єктів господарювання, які надають транспортні послуги. Відбір таких суб'єктів здійснюється на підставі конкурсу відповідно до законодавства про публічні закупівлі.

Так, у **Німецькому Бундестазі** використовуються дві організаційно-правові форми автотранспортного обслуговування діяльності парламенту. По-перше, автопарк службових автомобілів є структурним підрозділом Адміністрації Бундестагу. По-друге, для автотранспортного обслуговування діяльності парламенту залучається зовнішній постачальник послуг – BwFuhrparkService GmbH¹⁸ – товариство з обмеженою відповідальністю, учасниками якого є Федеральне міністерство оборони (75,1 %) і державна залізнично-транспортна компанія Deutsche Bahn AG (24,9 %).

Парламент Греції використовує дві організаційно-правові форми автотранспортного обслуговування. Так, у структурі Адміністрації парламенту

¹² Direction de la Logistique parlementaire. URL: <https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/direction-de-la-logistique-parlementaire>

¹³ Saeimas autobāze. URL: <https://www.saeima.lv/lv/14-saeima/saeimas-struktura-schematiski-14>

¹⁴ OFFICE OF THE SEIMAS OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA. ORGANISATION CHART. URL: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35381&p_k=2

¹⁵ Divisão de Aprovisionamento e Património. URL: https://www.parlamento.pt/Legislacao/Documents/Legislacao_Anotada/OrganogramaAR.pdf

¹⁶ Uredbu o Uredu za opće poslove Hrvatskoga Sabora i Vlade Republike Hrvatske. NN 57/2019. 07.06.2019. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_06_57_1074.html

¹⁷ Ured za opće poslove Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske. URL: <https://vlada.gov.hr/o-vladi/kako-funkcionira-vlada/uredi-vlade/ured-za-opce-poslove-hrvatskog-sabora-i-vlade-republike-hrvatske-32004/32004>

¹⁸ BwFuhrparkService GmbH. URL: <https://www.bwfuhrpark.de/p/unternehmen>

Греції створено Відділ парламентських автомобілів і автотранспорту у складі Управління матеріально-технічного забезпечення Генерального директорату фінансів та адміністративної підтримки¹⁹, в управлінні якого перебувають транспортні засоби парламенту. Водночас відповідно до пункту 1 статті 1 Рішення Пленарної асамблеї 204/2003 депутати Парламенту Греції та депутати Європейського Парламенту мають право орендувати на термін до 36 місяців легкові автомобілі об'ємом двигуна від 1600 до 2000 куб. сантиметрів у базовій комплектації для виконання своїх депутатських повноважень. Постачальники таких послуг проходять відбір за допомогою процедури публічних закупівель, оскільки витрати на використання зовнішніх транспортних послуг покриваються за рахунок бюджету парламенту.

Отже, у парламентах європейських держав використовуються такі організаційно-правові форми автотранспортного обслуговування, як установа (структурний підрозділ секретаріату парламенту або спеціалізована державна установа) та суб'єкт господарювання (державна або приватна компанія), які можуть застосовуватись у поєднанні (Рис. 2).

Рис. 2

Також можна виділити два підходи щодо правового режиму службових автомобілів, які знаходяться у віданні автопарку парламентів європейських держав: такі автомобілі можуть придбаватися у державну власність або використовуватися на підставі довгострокового договору оренди (лізингу).

¹⁹ Department for Parliament cars and vehicles. URL: <https://www.hellenicparliament.gr/en/Dioikitiki-Organosi/Ypiresies/Genikes-Diefthynseis/G-D-Oikonomikon-Dioikitikis-Ypostirixis/Diefthynsi-Promitheion-kai-Diacheirisis-Ylikou>

3. Який порядок надання автотранспортного обслуговування діяльності парламенту?

Порядок надання автотранспортного обслуговування діяльності парламенту та використання службових автомобілів зазвичай встановлюється внутрішніми правилами парламенту (Табл. 1).

Парламент (палата парламенту)	Порядок надання автотранспортного обслуговування діяльності парламенту
Європейський Парламент	Порядок надання автотранспортного обслуговування встановлений Правилами, що регулюють організацію транспорту для членів Європейського Парламенту в місцях роботи Європейського Парламенту ²⁰ .
Хорватський Сабор	Порядок надання автотранспортного обслуговування встановлений Рішенням Комітету з виборів, призначень та адміністративних справ Хорватського Сабору про умови користування службовими легковими автомобілями, мобільними телефонами, регулярними авіалініями, коштами на службові відрядження, службовими кредитними картками та порядок надання службових відряджень ²¹ .
Німецький Бундестаг	Порядок надання автотранспортного обслуговування встановлений Правилами використання службових транспортних засобів Німецького Бундестагу ²² , затвердженими Рішенням Ради Старійшин від 22.06.2017 р.
Парламент Греції	Порядок надання автотранспортного обслуговування встановлюється рішенням Голови Парламенту.
Сейм Литви	Згідно зі статтею 15-2 Статуту <i>Сейму Литовської Республіки</i> порядок користування службовим автотранспортом встановлює Правління Сейму за поданням Генерального секретаря Канцелярії Сейму ²³ .

²⁰ Rules governing transport arrangements for members in the European Parliament's places of work: Bureau Decision of 30 November 2011. URL: https://media.frag-den-staat.de/files/foi/459868/422545-net_en.pdf

²¹ Odluka o uvjetima korištenja službenih osobnih automobila, mobilnih telefona, sredstava za službena putovanja, poslovnih kreditnih kartica i sredstava reprezentacije (pročišćeni tekst). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_11_137_2221.html

²² Richtlinie für die Nutzung von Dienstkraftfahrzeugen des Deutschen Bundestages, Beschluss des Ältestenrates vom 22 Juni 2017. URL: https://fragdenstaat.de/anfrage/dienstwagen-fur-mdb/87495/anhang/frag-dens_geschwaerzt.pdf

²³ Dėl Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos tarnybinių automobilių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/02e9f1f0fc8e11e5bf4ee4a6d3cdb874/asr>

Асамблея Португалії

Порядок використання службових автомобілів *Асамблеї Португальської Республіки* встановлений статтею 8 Загальних принципів розподілу транспортних і житлових витрат, а також витрат на проїзд членів парламенту²⁴.

Табл. 1

4. Хто може претендувати на отримання автотранспортного обслуговування (наприклад, спікер парламенту, голови парламентських комітетів (комісій), голови депутатських фракцій (депутатських груп) та їх заступники, члени парламенту, керівництво та посадові особи секретаріату парламенту тощо)?

Окреслені вище моделі автотранспортного обслуговування діяльності парламентів європейських держав свідчать, що переліки осіб, які мають право на користування службовим автомобілем, у кожному конкретному парламенті суттєво відрізняються (Табл. 2). При цьому службові автомобілі можуть надаватися в постійне користування (як правило, на строк повноважень керівництву парламенту, керівникам органів і секретаріату парламенту) або резервуватися на конкретну робочу поїздку (зазвичай на підставі запиту члена парламенту або разового розпорядження уповноваженої особи).

Парламент (палата парламенту)	Особи, які мають право на використання службового автомобіля
Європейський Парламент	<p>Для депутатів, які здійснюють службові поїздки у зв'язку з виконанням своїх депутатських повноважень, першочергово резервуються службові автомобілі.</p> <p>За наявності вільних автомобілів Генеральний директор інфраструктури та логістики може дозволити їх використання офіційними особами для службових поїздок у кожному конкретному випадку.</p> <p>Службові автомобілі закріплюються на постійній основі за Президентом, Генеральним секретарем, заступником Генерального секретаря та головою кожної політичної групи, які можуть використовувати їх у зв'язку з діяльністю своєї політичної групи. На прохання Президента може бути виділений один додатковий автомобіль для задоволення конкретних потреб.</p> <p>За запитом Офісу Президента службові автомобілі також можуть надаватися віце-президентам у певних</p>

²⁴ Princípios Gerais de Atribuição de Despesas de Transporte e Alojamento e de Ajudas de Custo aos Deputados. URL: https://www.parlamento.pt/legislacao/documents/legislacao_anotada/despesatransportealajamentoajudascustodeputados_simples.pdf

	<p>випадках, коли вони представляють Президента під час офіційних місій.</p> <p>Колишні президенти, які все ще є членами Європейського Парламенту, мають право користуватися службовим автомобілем протягом двох з половиною років після завершення терміну повноважень.</p> <p>За рішенням Генерального секретаря, службові транспортні засоби можуть надаватися у виняткових випадках членам Парламенту з обмеженою мобільністю або з міркувань безпеки чи в інших випадках, коли це відповідає інтересам Парламенту.</p>
<p>Національна рада та Федеральна рада Австрії</p>	<p>Голова, Другий та Третій голова Національної ради та Голова Федеральної ради Австрії мають право користуватися транспортними послугами Адміністрації парламенту. Крім того, транспортні послуги з автомобілем, закріпленим за Адміністрацією парламенту, можуть використовуватися для обслуговування іноземних делегацій тощо.</p>
<p>Палата представників Бельгії</p>	<p>У Палаті представників Бельгії автопарком можуть користуватися лише члени Бюро (Голова Палати, три заступники Голови Палати, колишні голови Палати, які все ще є членами Палати, голови депутатських фракцій та груп).</p>
<p>Хорватський Сабор</p>	<p>Відповідно до Рішення про умови користування службовими легковими автомобілями, мобільними телефонами, регулярними авіалініями, коштами на службові відрядження, службовими кредитними картками та порядок надання службових відряджень право користування службовими автомобілями мають: Голова парламенту (вищий клас); заступники Голови парламенту та Генеральний секретар парламенту (вищий середній клас); голови робочих органів, голови депутатських груп та заступники Генерального секретаря парламенту (середній та нижчий середній клас); заступники голів робочих органів та народні депутати з питань виконання депутатських повноважень, а також керівники організаційних підрозділів Секретаріату парламенту Хорватії відповідно до посадових повноважень²⁵.</p>

²⁵ Odluka o uvjetima korištenja službenih osobnih automobila, mobilnih telefona, sredstava za službena putovanja, poslovnih kreditnih kartica i sredstava reprezentacije (pročišćeni tekst). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_11_137_2221.html

Сенат Чехії	Для Голови, заступників Голови Сенату Чеської Республіки та голів постійних комітетів закріплюється окремий службовий автомобіль, інші сенатори та працівники Канцелярії можуть використовувати службові автомобілі для робочих поїздок на підставі окремого розпорядження.
Палата депутатів Чехії	Для Голови та заступників Голови Палати депутатів Чеської Республіки закріплюється окремий службовий автомобіль із водієм (або без нього). Голови депутатських груп, голови комітетів і голови постійних представництв мають право використовувати службовий автомобіль без водія. Інші депутати можуть користуватися службовим автомобілем лише в разі службових відряджень (за погодженням із Генеральним секретарем). Крім того, Генеральний секретар, а в окремих випадках також працівники Канцелярії (у разі службових відряджень, за погодженням із Генеральним секретарем) мають право користуватися службовим автомобілем.
Фолькетинг Данії	Лише Голова парламенту Королівства Данія має право користуватися службовим автомобілем.
Рійгікогу Естонії	Лише Голова парламенту та 2 заступники Голови, а також Директор Канцелярії Рійгікогу Естонії користуються службовими автомобілями, які орендуються Канцелярією.
Національна асамблея Франції	Усі депутати можуть користуватися службовими автомобілями для поїздок по Парижу, пов'язаних з їхнім мандатом. Службові автомобілі також можуть бути зарезервовані для пов'язаних із мандатом поїздок по Парижу або в провінції. Службові автомобілі також закріплюються за Президентом Національної асамблеї Франції, віце-президентами Національної асамблеї Франції, квесторами Національної асамблеї Франції, головами депутатських груп, головами парламентських комітетів, Генеральним секретарем.
Німецький Бундестаг	Крім членів Німецького Бундестагу, право користування службовими автомобілями надається: депутатам Європейського Парламенту від Німеччини; членам Німецького Бундестагу, які подали у відставку, для виконання пов'язаних із мандатом завдань протягом чотирнадцяти днів після відставки; майбутнім членам Німецького Бундестагу при підготовці до виконання своїх повноважень із

	<p>моменту оголошення остаточних офіційних результатів виборів.</p> <p>Парламентські фракції та групи Німецького Бундестагу за запитом Голови та для виконання покладених на них завдань також можуть використовувати службові транспортні засоби.</p> <p>За членами Президії Німецького Бундестагу, Уповноваженим Німецького Бундестагу у справах військовослужбовців, Генеральним секретарем Адміністрації Німецького Бундестагу закріплюються окремі службові автомобілі.</p>
Парламент Греції	<p>Службові автомобілі з автопарку Адміністрації парламенту Греції закріплюються за Головою парламенту, сімома заступниками Голови парламенту. Крім того, ці автомобілі також використовуються для обслуговування офіційних візитів іноземних делегацій. Автопарк включає автомобілі, які використовуються для інших цілей, таких як перевезення паперу, пошти та габаритних предметів, у разі необхідності. Працівники Адміністрації парламенту можуть користуватися службовим автомобілем за погодженням із Головою парламенту. Усі члени Парламенту Греції мають право орендувати автомобіль за кошти державного бюджету.</p>
Національна асамблея Угорщини	<p>Голова, заступники Голови мають право на постійній основі користуватися службовими транспортними засобами. Голови парламентських груп у межах передбаченого фінансування та голови комітетів за певних обставин також можуть користуватися послугами автомобільного транспорту. Однак більшість автомобілів надається в службове користування керівництву Офісу Національної асамблеї та організаційних підрозділів (відділів). Інші машини використовуються для обслуговування офіційних візитів іноземних делегацій, перевезення необхідних вантажів тощо.</p>
Кнесет Ізраїлю	<p>Вищими посадовими особами Кнесету, які отримують службовий автомобіль із водієм, є: Спікер Кнесету, Секретар Кнесету, Генеральний директор Кнесету, Парламентський пристав Кнесету. Інші члени парламенту, які отримують службовий автомобіль, керують автомобілем самостійно.</p>
Палата представників Італії	<p>Службові автомобілі можуть надаватися депутатам, які є членами Бюро Палати (тобто Голові Палати, його заступникам, квесторам і секретарям), головам</p>

	<p>комітетів і колишнім головам Палати, якщо вони ще є її членами. Користуватися транспортними засобами також дозволяється главам делегацій у парламентських асамблеях міжнародних організацій, а також головам парламентських груп, але поїздки здійснюються від будівлі парламенту до аеропортів або залізничних станцій у Римі.</p>
Сейм Литви	<p>Депутати Сейму Литовської Республіки можуть користуватися службовими автомобілями: для виконання завдань або доручень Правління Сейму, виконання функцій члена правління Сейму (першого заступника Голови Сейму, заступника Голови Сейму, лідера опозиції Сейму), повноважень комітету, комісії, фракції або іншого органу Сейму. Передбачена можливість для окремих депутатів замовити службовий транспортний засіб із водієм у відділі транспорту Канцелярії Сейму та оплатити такі послуги згідно з тарифами, встановленими Генеральним секретарем Канцелярії Сейму. Проте, на практиці депутати рідко користуються такою можливістю, оскільки отримують компенсацію витрат на користування власним автотранспортом (бензин, послуги з ремонту, страхування тощо).</p> <p>Співробітники Канцелярії Сейму також мають право користуватися службовими автомобілями для таких цілей, як службові поїздки (наприклад, до або з аеропорту), а також для виконання інших щоденних обов'язків.</p>
Асамблея Португалії	<p>Службові автомобілі Асамблеї Португальської Республіки закріплені за керівництвом парламенту: Головою Асамблеї Республіки, заступниками Голови, Генеральним секретарем і Головою Адміністративної ради.</p>

Табл. 2

5. Чи існує обмеження або як регламентовано використання автотранспорту: як приклад, обмеження часу використання, відстані або палива?

Порядки автотранспортного обслуговування діяльності парламентів деяких європейських державах встановлюють різні обмеження використання службових автомобілів, які можуть стосуватися територіальних меж (як правило, у межах населеного пункту, в якому розташована будівля парламенту, найближчі залізничні станції та аеропорти), часових рамок (зазвичай передбачається час попереднього бронювання, робочий час використання службового автомобіля з водієм та умови відшкодування понаднормової праці водія), норм пробігу

автомобіля на місяць, у межах яких буде здійснюватися фінансування (відшкодування) витрат на використання службового автомобіля, тощо (Табл. 3).

Парламент (палата парламенту)	Правила та обмеження використання службового автомобіля
Європейський Парламент	Для поїздок встановлюються два пріоритети: перший пріоритет – поїздки між будівлями Парламенту та залізничним вокзалом та / або аеропортом; другий пріоритет – всі інші поїздки в радіусі 20 км від будівель Парламенту. Службові автомобілі бронюються у дні засідань офіційних органів Парламенту: понеділок – четвер з 07.00 до 24.00, п'ятниця з 07.00 до 17.30 (у Брюсселі); понеділок з 11.00 до 24.00, вівторок – четвер з 07.00 до 24.00, п'ятниця з 07.00 до 12.00 (у Страсбурзі). В інші робочі дні – лише для поїздок першого пріоритету: понеділок – четвер з 07.00 до 18.00; п'ятниця з 07.00 до 13.00. Можливим є попереднє бронювання автомобіля, яке повинно бути здійснено до 20:00 робочого дня, що передує поїздки. Члена парламенту можуть супроводжувати максимум три особи, за умови, що це не призведе до збільшення кількості необхідних транспортних засобів. У разі, якщо засідання робочих органів триває понад установлений час, служба водіїв залишається доступною протягом години після їх закінчення. У періоди великого попиту членам Парламенту доводиться спільно використовувати службовий автомобіль.
Німецький Бундестаг	Члени Німецького Бундестагу мають право користуватися службовими транспортними засобами в межах Берліну та до аеропортів Берліну. Президент Німецького Бундестагу за запитом може схвалити використання транспортних послуг за межами вказаної території.
Парламент Греції	Новообрані члени Парламенту Греції можуть подати до Управління матеріально-технічного забезпечення Генерального директорату фінансів та адміністративної підтримки заявку на отримання на час повноважень автомобіля в оренду. Автомобілі розподіляються між членами парламенту за допомогою процедури жеребкування. Переобрані члени парламенту мають право використовувати той самий транспортний засіб, яким вони користувалися під час попереднього парламентського періоду, або

	взяти участь у вищезгаданій процедурі після закінчення терміну договору оренди.
Сейм Литви	<p>Відповідно до Порядку використання службових автомобілів Канцелярії Сейму Литовської Республіки керувати службовими автомобілями можуть лише працівники відділу транспорту Департаменту оперативного управління Канцелярії Сейму – водії. Особа, яка користується службовим автомобілем, не має права перешкоджати водієві керувати службовим автомобілем, а також давати йому вказівки, що суперечать Правилам дорожнього руху чи іншим правовим актам.</p> <p>Комітети, комісії, фракції, інші органи Сейму складають списки осіб, які мають право замовляти службові автомобілі (рекомендується призначати: від комітетів – не більше чотирьох осіб, від фракцій – не більше п’яти осіб, не більше ніж три особи від комісій, інших органів Сейму – не більше двох осіб).</p> <p>Службовий автомобіль замовляється в будні дні з 6 ранку до 10 вечора через телефон, мобільний додаток, електронний сервіс «Офіційне замовлення автомобіля» на сайті Канцелярії Сейму із зазначенням імені, прізвища, маршруту, часу відправлення та очікуваного часу повернення. Якщо службовий автомобіль потрібен у вихідний або святковий день, замовлення має бути подано не пізніше 19:00 робочого дня перед відповідним вихідним або святковим днем.</p> <p>Правління Сейму встановило межі місячного пробігу (у кілометрах) службових транспортних засобів²⁶ (до 2000 км на місяць).</p>

Табл. 3

6. Яка кількість автотранспорту відносно кількості працівників апарату або членів парламенту?

Кількість службових автомобілів, які належать до автопарку різних парламентів, значно різняться (Табл. 4), що може бути обумовлено різноманітними факторами, такими як фінансова спроможність, парламентська традиція тощо. Водночас кількість службових автомобілів не є величиною сталою та може змінюватися з року в рік у силу, наприклад, фізичного зносу

²⁶ Dėl Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos tarnybinių automobilių ridos limitų. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/de99d4608d8a11edb55e9d42c1579bdf?jfwid=-3f7f8havj>

автомобілів та відповідного бюджетного забезпечення тощо. При цьому кількість службових автомобілів певним чином корелюється зі структурою органів парламенту та його секретаріату (у випадках, коли службові автомобілі надаються в користування лише керівництву парламенту та керівникам органів і секретаріату парламенту), кількістю членів парламенту (за умови, що за ними усіма закріплюється право на використання службового автомобіля).

Парламент (палата парламенту)	Кількість автомобілів в автопарку	Кількість членів парламенту	Кількість працівників секретаріату ²⁷
Європейський Парламент	148 легкових транспортних засобів (143 з яких із нульовим рівнем викидів або гібридні автомобілі з можливістю підключення до електромережі) ²⁸	705	4000
Парламент Австрії	6 транспортних засобів: 5 легкових та 1 вантажний Федеральна рада Національна рада	46 183	400
Сенат Бельгії	7 автомобілів	71	173
Палата представників Бельгії	7 автомобілів	150	576
Хорватський Сабор	15 автомобілів	151	286
Сенат Чехії	36 автомобілів (у тому числі 3 вантажних)	81	191
Палата депутатів Чехії	52 автомобілі	200	365
Національні збори Франції	78 автомобілів	577	1260
Німецький Бундестаг	45 автомобілів (власний автопарк), 120 автомобілів (зовнішній постачальник послуг)	631	2839
Парламент Греції	26 транспортних засобів	300	1552

²⁷ За даними Inter-Parliamentary Union Parline. URL: <https://data.ipu.org>

²⁸ Annual Activity Report 2023. Directorate-General for Infrastructure and Logistics, European Parliament. URL: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/285561/8_INLO%20-%20AAR%202023.pdf

Національна асамблея Угорщини	66 автомобілів	199	1013
--------------------------------------	----------------	-----	------

Табл. 4

7. Де або як обслуговується автотранспорт парламентів?

Здійснення технічного обслуговування службових автомобілів у парламентах європейських держав залежить від правового режиму таких автомобілів (власні чи орендовані) та наявної матеріальної бази (гараж із відповідним обладнанням).

Так, *Парламент Австрії* з 2005 року не має власного гаража для ремонту та обслуговування транспортних засобів, тому такі послуги замовляються у інших/зовнішніх суб'єктів.

Генеральний секретаріат Палати представників та Бюро Сенату *Бельгії* мають у своєму розпорядженні гаражі, в яких наявна відповідна інфраструктура для миття автомобілів, а також для виконання дрібних ремонтних робіт, таких як заміна шин, мастила тощо. Інше технічне обслуговування здійснюється на підставі договору з іншими/зовнішніми суб'єктами.

Управління справ *Хорватського Сабору та Уряду Республіки Хорватія* має у своєму розпорядженні сервісний центр та автомийку. Зовнішні послуги надаються виключно в авторизованих сервісних центрах для регулярного обслуговування службових автомобілів на гарантії.

У транспортного відділу Канцелярії *Палати депутатів Чеської Республіки* відсутні приміщення для обслуговування автомобілів. Технічне обслуговування (наприклад, ремонт) проводиться в акредитованих автомобільних сервісах.

У *Рійгікогу Естонії* технічне обслуговування автомобілів здійснюється суб'єктами господарювання на договірній основі.

Технічне обслуговування та ремонт службових автомобілів *Асамблеї Португальської Республіки* є предметом договору оренди і забезпечується лізингодавцем. Миття автомобіля є обов'язком водіїв, і в гаражі парламенту є спеціально обладнане місце для цього.

Національні збори Франції мають гараж, який відповідає за технічне обслуговування автомобілів та поточний ремонт. Із цією метою транспортний відділ Національних зборів Франції має у своєму складі двох механіків. Більш складний ремонт здійснюється авторизованими сервісними центрами. Механіки виявляють поломки за допомогою діагностичних кейсів (портативних комп'ютерних інструментів від провідних виробників). Вони перевіряють правильність ремонту за допомогою різноманітних тестів, після повернення автомобіля із сервісного центру.

Адміністрація *Німецького Бундестагу* не має власної автомайстерні. Для обслуговування та ремонту транспортних засобів використовуються спеціалізовані майстерні компаній-виробників. Укладаються договори з відповідними постачальниками на обслуговування та миття транспортних засобів, а також заправку автомобілів паливом.

Адміністрація *Парламенту Греції* забезпечує лише місця для паркування, а інші послуги (у тому числі миття та техогляд) замовляє у інших/зовнішніх суб'єктів.

У віданні відділу транспорту Департаменту оперативного управління Канцелярії *Сейму Литовської Республіки* є гараж, який здійснює технічне обслуговування службових авто, включаючи мийку, ремонт та діагностику.

8. Чи може установа (організація), яка здійснює автотранспортне обслуговування діяльності парламенту, надавати платні послуги фізичним та юридичним особам?

Можливість установи (організації), яка здійснює автотранспортне обслуговування діяльності парламенту, надавати платні послуги фізичним та юридичним особам безпосередньо залежить від її організаційно-правової форми та нормативних актів, що визначають її статус (у випадку установи) або статутних документів (для суб'єктів господарювання). У силу того, що в більшості європейських держав таку діяльність здійснює структурний підрозділ секретаріату парламенту, платні послуги фізичним та юридичним особам, як правило, не надаються (за поодинокими винятками).

Так, у деяких випадках транспортними послугами автопарку *Сейму Латвійської Республіки* користувалися Офіс омбудсмена, Міністерство соціального захисту, Посольство Королівства Нідерландів у Латвії, Державна служба захисту рослин, Державне казначейство, Банк Латвії та Канцелярія Президента Латвійської Республіки²⁹.

У гаражі відділу транспорту Департаменту оперативного управління Канцелярії *Сейму Литовської Республіки* за оплату можуть обслуговуватися особисті транспортні засоби членів парламенту та працівників Канцелярії. Іноді проводиться ремонт і технічне обслуговування автомобілів, що належать іншим державним установам.

Чи не єдиним винятком із загального правила є *Німецький Бундестаг*, в якому частково автотранспортне обслуговування діяльності парламенту забезпечується зовнішнім постачальником послуг – BwFuhrparkService GmbH, що є товариством, статутний капітал якого належить державі. BwFuhrparkService GmbH є компанією з обслуговування автопарків Бундесверу, яка надає близько 90 відсотків своїх послуг приватним особам відповідно до критеріїв законодавства про публічні закупівлі.

III. Висновки.

1. Можна виділити дві основні моделі забезпечення автотранспортного обслуговування діяльності парламенту: 1) службові автомобілі надаються в користування лише керівництву парламенту, або також керівникам органів і секретаріату парламенту; 2) передбачено право на використання службового автомобіля за усіма членами парламенту.

²⁹ 2018. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS. URL: <https://www.saeima.lv/files/PP/Saeimasgadaparskats2018.pdf>

2. У парламентах європейських держав використовуються такі організаційно-правові форми автотранспортного обслуговування, як установа (структурний підрозділ секретаріату парламенту або спеціалізована державна установа) та суб'єкт господарювання (державна або приватна компанія).

3. Можна виділити два підходи щодо правового режиму службових автомобілів, які знаходяться у віданні автопарків парламентів європейських держав: такі автомобілі можуть придбаватися у державну власність або використовуватися на підставі довгострокового договору оренди (лізингу).

4. Службові автомобілі можуть надаватися в постійне користування (як правило, на строк повноважень керівництву парламенту, керівникам органів і секретаріату парламенту) або резервуватися на конкретну робочу поїздку (зазвичай на підставі запиту члена парламенту або разового розпорядження уповноваженої особи).

5. Можуть встановлюватися обмеження використання службових автомобілів, які стосуються територіальних меж, часових рамок, норм пробігу автомобіля на місяць.

6. Кількість службових автомобілів не є величиною сталою, може змінюватися з року в рік і корелюється зі структурою органів парламенту та його секретаріату, кількістю членів парламенту.

7. Технічне обслуговування та ремонт службових транспортних засобів може здійснюватися виключно суб'єктами господарювання, або ними та частково відповідним структурним підрозділом секретаріату парламенту (як правило, миття автомобілів, можливі заміна мастила та незначний ремонт).

8. Установа (організація), яка здійснює автотранспортне обслуговування діяльності парламенту, як правило, не вправі надавати платні послуги фізичним та юридичним особам, за винятком випадків, коли така діяльність здійснюється залученням суб'єктом господарювання (наприклад, BwFuhrparkService GmbH у Німецькому Бундестазі).

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

При написанні матеріалів було використано інформацію із бази ECPRD. Відповідні матеріали не призначені для використання у власних наукових дослідженнях.